

PLAN MOT DISKRIMINERING OCH KRÄNKANDE BEHANDLING, läsåret 2019/2020

Planen gäller för: Förskoleklass Grundskola Fritidshem	Gamla Uppsala skola Vattholmavägen 95 754 40 Uppsala Tel: 018-727 58 87 expeditionen
Ansvarig för planen Rektor	Helena Wolrath Tel: 018-727 59 90, helena.wolrath@ uppsala.se
Planens giltighetstid:	2019 06 24 – 2020 06 15

1. SYFTE OCH INNEHÅLL

Syftet med arbetet mot diskriminering och kränkande behandling är att skydda barn och elever mot kränkningar. Planens funktion är att förebygga och förhindra att kränkningar förekommer genom att beskriva konkreta åtgärder och ha tydliga rutiner. Planen är en dokumentation av det arbete som bedrivs löpande samt utgångspunkt för uppföljning, utvärdering och utveckling. Planen är därmed en del i det systematiska kvalitetsarbetet.

Planen är även ett verktyg att använda sig av då diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling uppstår i verksamheten, genom att den beskriver vilken arbetsgång som ska följas i sådana situationer, hur utredningar och åtgärder ska dokumenteras och följas upp.

2. FÖREGÅENDE ÅRS UTVÄRDERING (MOTSVARAR STEG 4 I FÖREGÅENDE ÅRS PLAN)

Enligt 6 kap. 8 § skollagen ska en redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts tas in i efterföljande års plan. Utvärderingen i föregående års plan är utgångspunkten för den nya planen.

Periodens åtgärder	Målet med åtgärden/önskvärd effekt	Effekt/hur blev det
Spärra av den del av skolgården som finns bakom skolan utanför träslöjdssalen eftersom det finns prång där som skapar otrygghet.	Ta bort det område på skolgården som upplevs som mest otryggt. Vi behöver inte den delen.	Åtgärd inte utförd på grund av att ansvarig inte haft tillräckligt med avsatt arbetstid för ändamålet. Bedömningen att området är otryggt kvarstår.
Åk 5 ska i perioder hålla i gemensamma lekar på rasterna där alla elever får vara med.	Öka gemenskapen och tryggheten. Ingen elev ska behöva känna sig ensam	Elever i årskurs 5 har under en dag hållit i lekar för alla skolans elever. Dagen var uppskattad av både elever och personal. Efter dagen har personal vid ett flertal tillfällen kunna observera att elever från olika årskurser tagit kontakt med varandra under raster. Dessutom fortsatte elever med de lekar som årskurs 5 introducerat.
Öva eleverna på att säga ifrån för sin egen del eller någon annans under policyn ”Vi säger stopp”.	Lära eleverna att det är allas ansvar att ingen blir retad eller utsatt. Alla måste säga ifrån och ta ansvar.	Tanken från början att arbeta med åskådrollen med eleverna vidareutvecklades till ett större koncept, ”Gamlisandan”. Under läsårets första sex veckor arbetar samtliga klasser med värdegrundsorden gemenskap, ansvar, medkänsla, lugn, individ och sammanhållning. Arbetet resulterade i en gamlislogotyp och en

		gamlissång och kulminerade på FN-dagen. Skolans trygghetsteam uppger att mängden ärenden rörande kränkningar, mobbning och konflikter elever emellan blivit avsevärt mindre under höstterminen efter att ha arbetat systematiskt förebyggande.
Låta eleverna på fritids vara mer med i arbetet runt diskriminering och kränkande behandling.	Öka elevernas delaktighet i arbetet.	Motsvarande arbetet men gamlisandan har även genomförts på fritidshemmet.
Fler vuxna vid de platser (idrottshallen/skolgården/matsalen) som eleverna upplever som otrygga.	Öka elevernas trygghet på skolgården.	Under två arbetsplatsträffar har personalen diskuterat områden på skolan där elever oftare än annars hamnar i konflikt. Områdena har rangordnats. Fotbollsplanen ansågs vara det högst prioriterade området på skolan. Eleverna fick tycka till om detta på elevrådet och en handlingsplan utformades.
Göra en karta med otrygga områden markerade.	Öka elevernas trygghet på skolgården. <u>Underlätta</u> för vuxna som rastvaktar	Alla klasser har fått en karta över skolan och skolgården. De ska identifiera särskilda områden där de anser att personal behövs för att göra skolan tryggare. Ärendet diskuteras sedan i elevrådet och resulterar i att trygghetsteamet gör en karta som presenteras under en arbetsplatsträff.
Nya matsalsrutiner med periodvis bestämda platser, 5 tysta minuter och tyst kapprum.	Förbättra matro, främja kamratrelationer och inkludering	Nya matsalsregler har anslagits. Rektor har dessutom utarbetat ett schema där lärare närvarar i matsalen 15 minuter. Matron upplevs ha förbättrats. Däremot kvarstår en del problem i kapprummet till matsalen då ett stort antal elever samtidigt ska dela på ett litet utrymme.

2.1.

3. UNDERSÖKNING AV RISKER (STEG 1)

Syftet med undersökningen är att upptäcka om det förekommer diskriminering, repressalier, trakasserier och kränkande behandling samt eventuella risker för diskriminering, repressalier, trakasserier och kränkande behandling och andra hinder för enskildas lika rättigheter och möjligheter i verksamheten. De problem- och riskområden som identifieras i verksamheten ligger till grund för planeringen av de åtgärder som ska genomföras. Undersökningen omfattar såväl förekomsten av diskriminering, repressalier, trakasserier och kränkande behandling som en översyn av den egna organisationen på såväl individ-, grupp- och verksamhetsnivå.

3.1. Redovisning av hur periodens undersökning har gått till och hur personalen och barnen/eleverna har medverkat

Vecka 34 – Klassrumsregler och skolans trivselregler. Klassråden under ledning av klasslärare tecknar, reviderar och arbetar med klassrumsregler. Samtidigt går skolans trivselregler igenom. Eventuella synpunkter och förslag till ändringar skickas med klassernas elevrepresentanter till elevrådet. Just detta elevråd leds av rektor och en representant från trygghetsteamet. Rektor i samråd med trygghetsteamet beslutar sedan skolans trivselregler.

Vecka 42 – Kartläggning av otrygga platser. Klassråden, under ledning av klasslärare, markerar på en karta över skolans lokaler och över skolgården platser som anses vara otrygga av eleverna. Klassråden ger även sina synpunkter på tryggheten i allmänhet på skolan. Resultaten från klassråden analyseras av trygghetsteamet. Analysen presenteras vid nästföljande arbetsplatsträff.

Vecka 49 – Trygghetsenkät till elever. Samtliga elever på skolan fyller i en trygghetsenkät från trygghetsteamet. Trygghetsteamet kopierar upp material och informerar klasslärarna om genomförandet. Klasslärarna genomför enkäterna utifrån elevernas förutsättningar och lämnar in ifyllda enkäter till trygghetsteamet som sammanställer och analyserar. Analysen presenteras på arbetsplatsträff i januari.

Vecka 12 – Enkät från Sveriges kommuner och landsting. Enkäten genomförs enligt direktiv från skolledning. Sammanställning delges personalen under arbetsplatsträff.

Vecka 20 – Trygghetsteamets ärenden. Trygghetsteamet ser över de ärenden de haft under läsåret, analyserar och planerar inför kommande insatser. Analys och rekommendationer nedtecknas och delges rektor.

Vecka 25 – Trygghetsteamets bokslut. Trygghetsteamet utvärderar årets plan samt tecknar ny plan för kommande läsår. Som underlag för detta arbete används:

- Årets plan
- Analys av kartläggning av otrygga platser
- Sammanställning av trygghetsenkät till elever
- Anteckningar från trygghetssamtal på fritids
- Sammanställning av enkät från Sveriges kommuner och landsting
- Analys och rekommendationer utifrån trygghetsteamets ärenden

3.2. Områden som berörts i undersökningen

Kränkande behandling såsom mobbning och utsatthet

Diskriminering utifrån diskrimineringsgrunderna

Trygghet i skolans fysiska miljö

Klassrumsklimat och studiero

Elevdemokrati och elevers delaktighet

Skolgemensamma och återkommande aktiviteter

3.3. Redovisning av undersökningens resultat

- Det finns områden på skolan som eleverna upplever som otrygga. De ställen som flest klasser har uppgivit som otrygga i september 2018 är fotbollsplanen, baksidan på skolgården, i omklädningsrummen vid idrottshallen och på kullen.
- På frågan ”*Jag känner mig trygg i skolan*” i kommunens elevenkät vårterminen 2018 svarade 95% av eleverna att det stämmer. Tidigare tre år var motsvarande siffra 97%.
- Skolans trygghetsteam genomför varje år i december en trygghetsenkät med sju frågor och jämför sen resultaten över tid. Resultatet 2018 visar på gott klassrumsklimat över lag där eleverna känner sig trygga att räcka upp handen och man ger varandra positiv respons på arbetsinsatser. Att ta med i beaktning är att ett flertal elever upplever att de själva är utanför.

- I kommunens enkät riktat mot eleverna på fritids är resultatet varierande. Att ta med i beaktning är svar på frågorna *På mitt fritids kan barn göra elaka saker mot varandra utan att de vuxna gör något åt det* och *På mitt fritids kan vuxna göra elaka saker mot barn utan att vuxna gör något åt det*, svarsalternativen var till viss del negativa.
- Trygghetsteamet har under läsåret varit mer involverade på gruppnivå än på individnivå jämfört med tidigare läsår. Trygghetsteamet har vid ett flertal tillfällen arbetat med en hel klass, gjort upp regler för lek på rasten och stöttat värdegrundsarbete i stort.

4. ANALYS AV ORSAKER (STEG 2)

På fotbollsplanen blev det bråk om regler då det var för många elever på samma plats samt för stor åldersspridning. Otryggheten kring kullen beror till stor del på att elever är rädda att bli knuffade och därmed skadade. Baksidan på skolan och omklädningsrummet upplevs otryggt för att vissa elever beter sig illa när ingen vuxen ser eller hör.

Tryggheten på skolan är fortfarande mycket hög trots att elevantalet har ökat under de senaste fyra åren samt att elevunderlaget har blivit mer heterogent med fler elever med andra bakgrundsförhållanden, länder och kulturer. Denna heterogenitet berikar skolan och fördjupar vårt arbete runt respekt och allas lika värde.

Det positiva klassrumsklimatet som visade sig i trygghetsenkäten tror vi beror på att alla klasser arbetar systematiskt och återkommande med värdegrundsarbete. Utfallet av arbetet med Gamlisandan föll väl ut. Att ett flertal elever upplever sig vara utanför beror delvis på att eleverna missförstått frågan. Det gäller även de negativa svaren från fritidshemmets enkät, frågorna bör förtydligas.

5. ÅTGÄRDER (STEG 3)

Mot bakgrund av föregående års utvärdering, undersökningen (steg 1) och analysen (steg 2) ska de förebyggande och främjade åtgärder som skäligen kan krävas vidtas. Syftet är att avvärja risker för diskriminering, repressalier, trakasserier och kränkande behandling. Åtgärderna tar sikte på att minimera risken för diskriminering och kränkande behandling m.m. och utgår från identifierade riskfaktorer. De konkreta åtgärder som planeras utgår från den undersökning som gjorts.

5.1. Konkreta åtgärder utifrån årets undersökning och utvärderingen av föregående års plan

Åtgärd	Verksamhetsform	Mål att uppnå/önskvärd effekt	Ansvar/person	Tidsplan	Uppföljning när och hur
Spärra av den del av skolgården som finns bakom skolan utanför träslöjdssalen eftersom det finns prång där som skapar otrygghet.	Hela skolan	Ta bort det område på skolgården som upplevs som mest otryggt. Vi behöver inte den delen.	Rektor	Läsåret 2019/2020	Våren 2020
Fler styrda rastaktiviteter ska erbjudas.	Hela skolan	Öka gemenskapen och tryggheten.	Rastvärdar	Läsåret 2019/2020	Våren 2020
Alla verksamheter på skolan ska arbeta med värdegrund enligt vår modell för Gamlisandan.	Hela skolan	Säkerställa att trygghetsarbete sker inom skolans alla områden. Förebygga kränkningar. Skapa tryggt klimat på skolan.	All personal på skolan Trygghetsteamet	Läsåret 2019/2020	Uppföljning enligt trygghetsteamets årshjul.
Trygghetssamtal på fritids. Representant från trygghetsteamet och mentorerna från fritids leder samtal med eleverna på fritids kring trygghetsfrågor. Samtalsunderlag utarbetas av trygghetsteamet.	Fritids	Låta eleverna på fritids vara mer delaktiga i arbetet runt diskriminering och kränkande behandling. Öka tryggheten på fritids.	Fritids mentorer och fritidsansvariga Trygghetsteamet	Vecka 49	Våren 2020
Fler vuxna vid de platser (idrottshallen, fotbollsplanen, bakom skolgården och kullen) som eleverna upplever som otrygga.	Hela skolan	Öka elevernas trygghet på skolan.	Rektor tillsammans med all personal	Läsåret 2019/2020	Diskutera och följa upp på API efter höstens kartläggning av otrygga platser.
Rektor och Trygghetteamet har planeringsmöte i början av höstterminen.	Rektor Trygghetsteamet	I syfte att göra trygghetsarbetet och arbetet mot kränkande behandling så tydligt och smidigt som möjligt planerar och schemalägger	Rektor Trygghetsteamet	Vecka 33 Höstterminen 2019	Våren 2020

		trygghetsteamet och rektor de händelser som tecknats i planen.			
Resultaten från trygghetsenkäten som genomförs på uppdrag av Sveriges kommuner och landsting delges föräldrarepresentanter.		Öka samarbete mellan hem och skola, bidra till en trygg skola.	Rektor	Läsåret 2019/2020	Våren 2020 Skolråd

6. UPPFÖLJNING OCH UTVÄRDERING (STEG 4)

6.1

Periodens åtgärder	Målet med åtgärden/önskvärd effekt	Effekt/hur blev det
Spärra av den del av skolgården som finns bakom skolan utanför träslöjdssalen eftersom det finns prång där som skapar otrygghet.	Ta bort det område på skolgården som upplevs som mest otryggt. Vi behöver inte den delen	
Fler styrda rastaktiviteter ska erbjudas.	Öka gemenskapen och tryggheten. Ingen elev ska behöva känna sig ensam.	
Alla verksamheter på skolan ska arbeta med värdegrund enligt vår modell för Gamlisandan.	Säkerställa att trygghetsarbete sker inom skolans alla områden. Förebygga kränkningar. Skapa tryggt klimat på skolan.	
Trygghetssamtal på fritids. Representant från trygghetsteamet och mentorerna från fritids leder samtal med eleverna på fritids kring trygghetsfrågor. Samtalsunderlag utarbetas av trygghetsteamet.	Låta eleverna på fritids vara mer delaktiga i arbetet runt diskriminering och kränkande behandling. Öka tryggheten på fritids.	
Fler vuxna vid de platser (idrottshallen, fotbollsplanen, bakom skolgården och	Öka elevernas trygghet på skolan.	

kullen) som eleverna upplever som otrygga.		
Rektor och Trygghetteamet har planeringsmöte i början av höstterminen.	I syfte att göra trygghetsarbetet och arbetet mot kränkande behandling så tydligt och smidigt som möjligt planerar och schemalägger trygghetsteamet och rektor de händelser som tecknats i planen.	
Resultaten från trygghetsenkäten som genomförs på uppdrag av Sveriges kommuner och landsting delges föräldrarepresentanter.	Öka samarbete mellan hem och skola, bidra till en trygg skola.	

6.2. Medverkade barn/elever i arbetet och i utvärderingen av planen?

Ja

Nej

Om nej, varför?

7. ATT UPPTÄCKA, ANMÄLA OCH ÅTGÄRDA DISKRIMINERING, TRAKASSERIER OCH KRÄNKANDE BEHANDLING

Se Utbildningsförvaltningens rutin för anmälan och handläggning av kränkande behandling och definitioner och begrepp ur Allmänna råd [LÄNKAR](#)

7.2. Rutiner – information till barn, elever och vårdnadshavare om hur de ska anmäla diskriminering, trakasserier och kränkande behandling

Vårdnadshavare informeras via rektors månadsblad om hur de anmäler samt att planen finns tillgänglig på skolans hemsida.

Klasslärarna pratar med eleverna om hur skolan arbetar med diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Begreppen behöver dessutom förklaras för eleverna.

7.3. Rutiner för personalens respektive chefs skyldighet att anmäla

- Varje läsårsstart får all personal skriva under en personalförsäkran som bland annat innehåller information om anmälningskyldigheten:

All personal har skyldighet att anmäla kränkande behandling.

En lärare, förskollärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. Första stycket och första och andra meningarna ska tillämpas på motsvarande sätt om ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för trakasserier eller sexuella trakasserier på sätt som avses i diskrimineringslagen. (6 kap, 10§)

- Anmälningsskyldigheten står även beskriven i skolans elevhälsoplan.
- Rektor ansvarar för att anmäla till huvudman.

7.4. Rutiner för utredning, åtgärder och dokumentation avseende diskriminering och kränkande behandling**Upptäcka och förebygga:**

- All personal på skolan är observant på om någon elev står för sig själv, leker ensam eller ofta hamnar i konflikter.
- Klasslärarna för samtal med eleverna och skapar goda kontakter med vårdnadshavarna.
- Skolan arbetar med tydliga regler och konsekvenser som görs kända för elever och föräldrar.
- Rastvärdar: Skolan arbetar med flera rastvärdar som har gula västar på sig för att synas.
- Trygghetsteamet med representanter från arbetslag, fritidshem och elevhälsoteam har regelbundna möten där aktuella elevärenden diskuteras och förebyggande trygghetsarbete planeras och initieras enligt trygghetsteamets årshjul. Trygghetsteamet finns på bild i skolkatalogen och presenterar sig för elever och föräldrar vid terminsstart.
- Planen mot diskriminering och kränkande behandling finns på skolans hemsida.

Rutiner vid kränkning:

Om en elev blir utsatt tar eleven/vårdnadshavaren/personalen kontakt med klassläraren eller medlem i trygghetsteamet.

Därefter sker följande:

- Anmälan om kränkande behandling skickas till skolledningen inom en vecka. Klassläraren ansvarar för att anmälan kommer till rektor. Rektor vidarebefordrar anmälan till huvudman.
- Efter anmälan påbörjas en utredning. Den görs i första hand av klassläraren som ansvarar för att skicka den till rektor. Utredningen består av samtal med den som blivit utsatt, den eller de som utsätter samt andra som har kännedom om händelsen. Detta dokumenteras i blanketten *Utredning av kränkande behandling* som finns på insidan. Berörda vårdnadshavare informeras samma dag som samtal genomförts med berörda elever samt efter uppföljning.
- Om kränkningen inte upphör går ärendet till skolans trygghetsteam som arbetar enligt följande: Samtal med den som blivit utsatt, den eller de som utsätter, samt andra berörda. I samtalet deltar alltid två vuxna. Utgångspunkten i samtalet är att kränkning och diskriminering omedelbart måste upphöra. Vårdnadshavare informeras samma dag och trygghetsteamet ansvarar för att dokumentationen skickas till rektor. Rektor ansvarar för att utredningen skickas in till huvudman. Datum för uppföljning beslutas.
- Trygghetsteamet följer ärendet regelbundet genom att stämma av med den som blivit utsatt och den eller de som utsätter. Detta sker under en tid för att säkerställa att kränkningar upphört. Vårdnadshavare informeras efter varje samtal.

- Om kränkningarna inte upphör upprättas en åtgärdsplan tillsammans med den/de som utsätter, deras vårdnadshavare, trygghetsteamet. Detta sker vid ett elevhälsomöte där rektor närvarar.
- Polisanmälan/socialtjänstanmälan görs vid misstanke om brott som faller under allmänt åtal eller andra grövre kränkningar. Rektor gör anmälan.
- Vid behov efterfrågas konsultativt stöd från experter utifrån.
- Hela denna process dokumenteras digitalt genom blanketterna *Utredning med anledning av anmälan om kränkande behandling, Anmälan om diskriminering, trakasserier och kränkande behandling* (blanketterna finns att ladda ner på kommunens hemsida, Insidan) och övrig relevant dokumentation från samtal, mailkonversationer med mera.

7.5. Rutin när personal har kränkt barn/elever

Rektor ska omgående informeras varvid samtal med berörda sker. Vårdnadshavare kontaktas av ansvarig rektor. Rektor ansvarar för att utreda och dokumentera vid misstanke om att personal har kränkt elever. Rektor ansvarar dessutom för att anmäla till huvudman.

Om kränkning kan konstateras efter avslutad utredning kontaktar rektor HR Center för bedömning av eventuella arbetsrättsliga åtgärder.

7.6 Rutin för revidering av periodens plan och fastställande av nästkommande plan – datum

Vecka 25 – Trygghetsteamets bokslut. Trygghetsteamet utvärderar årets plan samt tecknar ny plan för kommande läsår.

8. DELAKTIGHET I ÅRETS ARBETE

8.2. Beskriv hur barnen/eleverna ska medverka i det främjande och förebyggande arbetet

Trygghetsteamet planerar olika aktiviteter och temaområden utifrån årshjulet som eleverna får arbeta med i de olika klasserna.

I mars varje år anordnar skolan en temavecka kallad "Alla är lika olika" då eleverna får arbeta runt frågor kopplat till flera av diskrimineringsgrunderna, bland annat funktionsnedsättning, kön, sexuell läggning och trosuppfattning. Skolan samarbetar då med vuxna som har olika funktionsnedsättningar vilka besöker oss och deltar i vår verksamhet på olika sätt. I samband med trygghetsenkäten diskuterar vi vad olika ord som rättigheter –skyldigheter, retas-kränkas-komma överens- mobbas betyder så eleverna förstår innebörd och skillnader.

8.3. Beskriv hur personalen ska medverka i det främjande och förebyggande arbetet

Skolans trygghetsteam är navet i skolans arbete för det främjande och förebyggande trygghetsarbetet. De involverar alla medarbetare på olika sätt under läsåret genom Gamlisandan.

9. ATT GÖRA PLANEN KÄND - FÖRANKRING

Barnen/eleverna

Klasslärarna går igenom planen med eleverna på lämpligt sätt utifrån elevernas ålder. Delar av planen diskuteras i skolans elevråd.

Vårdnadshavarna

I rektors månadsblad berättar vi när den nya planen är klar och informerar om att den finns på skolans hemsida. De föräldrar som önskar får den utskrivna av oss på skolan.

Planen och skolans arbete runt diskriminering och kränkande behandling diskuteras vid ett av skolrådsmötena under läsåret.

Personalen – alla som är verksamma inom utbildningen

All personal ska känna till planens innehåll. På olika sätt bearbetas planen på t ex skolans arbetsplatsträffar och all personal uppmanas att läsa den. Planen ligger lättillgänglig på kommunens intranät där skolan laddar upp viktiga och aktuella dokument som all personal ska ha tillgång till.